

כמו אבן¹, כלומר שחזרו כמו אבן שהראשים משתברים בהם, בא דוד ופירש: שברת ראשי תנינים על המים², שהוא כנוי לדגים גדולים שבים או למצריים. הוא"ו, שהקיפוי לא היה חתיכה אחת אלא חתיכות רבות כדמיון אבנים רבות מסודרות זו על זו, הוא שכתוב: נצבו כמו נד⁹⁹, שהוא לשון קיבוץ כעין הגדיש הזה שהעמרים מסודרים שם זה על זה, בא דוד ופירש: אתה פוררת בעוון ים². הו', שנעשו י"ב גזרים לי"ב שבטים, והרמז בתורה: זה אלי ואנוהו³, מגין ז"ה*, ועל זה אמר דוד: לגזור ים סוף לגזרים⁴. הח', שנקפאו כעין הזכוכית הוך והצח כדי שיראו אלו לאלו מדי עברם בין הגזרים האלה, הוא שכתוב: קפאו תהומות בלב ים⁹⁹, וכולל עוד לשון יקרות וקפאון שהוא ענין אורה ודבר המזהיר, בא דוד ופירש: חשרת מים עבי שחקים⁵, כלומר קבוץ המים היה זך ובהיר כעבי שחקים, וכעצם השמים לטוהר⁶. הט', שהוציא להם מים מתוקים מתוך מלוחים, הוא שכתוב: נוזלים⁹⁹, כמו: ונוזלים מן לבנון⁷, שהם המים המתוקים. הי', שחזרו להקפות אחר הזלת המתוקים ואחר לקחם מהם די צרכם, הוא שכתוב: נוזלים קפאו⁹⁹, למדך בזה, כי הדבר הנוזל היה נקפא בלב ים⁸⁸. עשר מכות שהביא על מצרים הם: דם, צפרדע, כנים, ערוב, דבר, שחין, ברד, ארבה, חושך ומכת בכורים, והסימן בהם: דצ"ך עד"ש באח"ב⁸. ועשרה על הים, [הוא מה שדרשו במכילתא¹⁰ כנגד עשרה לשונות של נפילה ביושע, ואלו הן: רמה בים¹¹, ירה בים¹², טבעו בים סוף¹³, תהומות יכסיומו¹, ירדו במצולות כמו אבן¹, תרעץ אויב¹⁴, תהרוס קמין¹⁵, יאכלמו כקש¹⁵, כסמו ים¹⁶, צללו כעופרת¹⁶, הרי עשר לשונות של נפילה. אבל: נערמו מים נצבו כמו נד¹⁷, אינן מן המגין, לפי שסיפר הכתוב שהמים נעשו ערימה ועמד כנד. וכן: נטית ימינך תבלעמו ארץ¹⁸, אינו מן המגין ואין ראוי לחשבו לשון נפילה לפי שזכות הוא להם שזכו לקבורה, בשכר שעלו עם יוסף לקבור ליעקב אבינו¹⁹, והים פלטתם ליבשה, שלא רצתה הארץ לקבלם ולבלעם לפי שיראה מקללתו של הב"ה שקלל אותה שקבלה דמי הבל, שנאמר: כי תעבוד את האדמה²⁰, עד שנטה הב"ה ימינו ונשבע לה שלא יתבע ממנה ואז בלעתם הארץ. וזהו לשון: נטית ימינך¹⁸, שהוא לשון שבועה, ואחר כך: תבלעמו ארץ⁹].

ו. עשרה נפיונות שבמדבר, [נסיון ראשון היה על ים סוף, הוא שאמרו: המבלי אין קברים וגו'²². הב', במרה, הוא שכתוב: וילונו העם על משה לאמר מה נשתה²³. הג', במדבר סין כשבקשו המן, הוא שאמרו: מי יתן מותינו ביד ה'²⁴. הד', שהניחו המן עד הבקר, שנאמר: ויותירו אנשים ממנו עד בקר²⁵. הה', ששאלוהו בשבת, שנאמר: ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקוט²⁶. הו', בקשת המים ברפידים²⁷. הז', מעשה העגל בחורב²⁸. הח', שהיו מתלוננים ומרננים על הב"ה בתבערה, שנאמר: ויהי העם כמתאוננים²⁹. הט', בקשת הבשר בקברות התאווה, שנאמר: והאספסוף אשר בקרבו

99 שמות טו, ה. 1 שם ה. 2 תהלים עד, יג. 3 שמות טו, ב. — רמז זה ליתא ברמב"ם, והובא גם בדברי רבינו בשמות יד, כא. 4 תהלים קלו, י. 5 שמואל"ב כב, יב. 6 שמות כד, י. 7 שיר השירים ד, טו. 8 ספרי כי תבא שא. [9] מלשון פירוש רש"י כאן. 10 במכילתא, כן בפירוש רש"י. ובמכילתא שלנו לא מצאתיו. 11 שמות טו, א. 12 שם ג. 13 שם ד. 14 שם ו. 15 שם ז. 16 שם י. 17 שם ח. 18 שם יב. 19 כל זה מבואר ברש"י כאן — מקור לשון רבינו שלפנינו. 20 בראשית ד, יב. [21] מלשון הרמב"ם בפירושו כאן. 22 שמות יד, יא. 23 שם טו, כד. 24 שם טו, ג. 25 שם כ. 26 שם כז. 27 שם יז, ב. 28 שם לב, א. 29 במדבר יא, א.

ולזה בא הנביא ופירש שהוא מכלל הנסים עזי וזמרת יה במצרים, ויהי לי לישועה, על שנעשו לישראל. מגין ז"ה. יאמר הכתוב: הים שבו עשה לי דרכים כמגין זה אלי ואנוהו